

Kolbamu Wo'i Afisoo Hawwojja

Leveled

Hadiyyisa

Ku qanannaaxxi hara'mash kitaab Yu.Es.Ay.Di (USAID)eennsi siidamukki diinaxxi hara'matinne, Seev Ze Childreeninne (Save the Children), Losa'n Ministeerinnee Dabuuphphi Giir Giichchi Gassi Losa'n biiro'innee maqirem angejjinne gudaa koobamukko.

2009 H.D

The CC By license lets others distribute, adjust, and build upon this work, for free or commercially, as long as credit is given to the original creation. However, any changes from the original must be indicated.

For more info please refer: <https://creativecommons.org/licenses/>

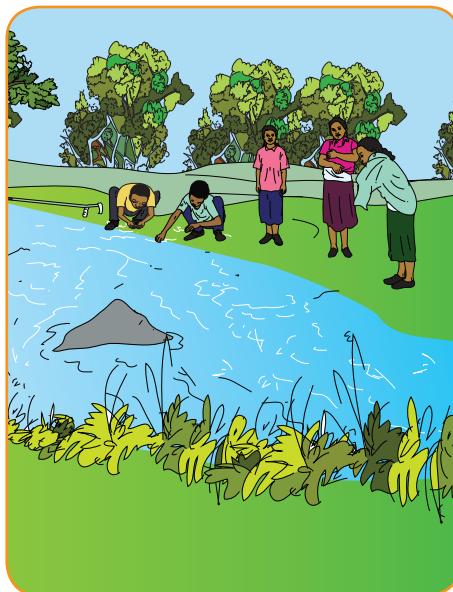

Kolbamu Wo'i Afisoo Hawwojja

Baxxanchi 3

Saanti 3

Leveled

Losisaanchina/ona Tiissiishsha

Ku hara'mash qanannaaxxi kitaab gudukki horoor sawwit ciilluwwi qanannaaxxi xanato fuu'lisimminatte. Ka kitaaba awwaaxximmiinse gaassinaa ciilluwwa gaafaassimina kitaabo'ommi horoor sawwite caakkisimmi hasisookko. Misilluwwi amadu sawwitennem ciilluwwi maqire atoorarimmi qanannaato fuu'lisoohaannooma qoossimmi hasisa. Losaan kitaabo'ooma qananna'aamaa lasonne xa'michchuwwina dabachcha uwameena xanamuda'e qoossimmi niinnise egeramoothane.

Kolbamu Wo'i Afisoo Hawwojja Qananaaxxi Illaqqi Xa'michchuwa

1. Kolbamu wo'i mah hawwojja afisookkoo yitaa sawwitoo?
2. Wo'i kolbamoojee'isa maha issimmi hasisoo?

Oos atoorarukkuuyyi

Mat hegeegonne, Mosoro'i agananne,
samgud ballanne, mat losa'n miniinse
lamar losaan wo'onne waachchinonaa
yamaa atooraramoolla. Issuwim,
onti landaa lam goon oosoo.

Ontem landikim summi Buufo'otte,
Dimbaabette,Lombo'otte,Erdooleetee
Erlandettee. Goo'n oos summi Landabbottree
La'mangottee. Umurim 9-13 hiinchi ihookko.

Landi sinqa feestaalanne amadamaakko;
goon oos odim kiisanne inqalo
amaxxamaakko. Oosoom erisa waachchimma
losu beekeeno. Waachchimmi eddechchim
bee'e. Horoorenne karakkamokim bee'e.

waachchameena maramoo'isa kolkolli
abaroosina kuraakko.

Waachchimmina maramoo ayyaamo,
eelliinchchi xalahaa iibbi lophphaa
goog muramimma sabaakko. Daajji yoo
beyyi bashila. Sibaar oosika godabo
hamucaa'oolla. Lamem goon oosim "kabada'e
iibba xannummoyyo, orachchinne xaqaf
dunamoolla" yamoolla. Eelliinchi sammo
bacoo qaxa shokkiisoolla.

Ee balla, daajje maraamoo goog
muramimma sabaakko. Lasonne gatoo
keenina higuken "Waalledu, hooggakkotte,
qoxxehe! Amfaa ki'naammo" yamaa
gaafaassamam hee'ukko. Lasonne gatu
keenim higukee'n konte'e hordooftimma
uramukkoyyo. Daajjooma hiixxe'ennem
asi'mamoola.

Daajji wo'o agamukkuuyyi

Hundim daajjenne hincamaakko. Eddechcha sheelaxxamonam Landab, “kaa egellehe, Eese sibaassaa shoolla” yukko. Danto’om “Hanqam yitaatto. Eese sibaassimmi xale’i ihoo’n xeebim allabo gokkisaakkoo” yito’o.

Ka sawwitenne iittamaa haqqi hafanne gaaffamukko. Landi amadu sinqa mateeyyame itammaa lintukko laboo daajjenne fokkottamaa agamukko. Ee beyyiinse qaqqisom shouottamaa, “Ku daajji shuuroolla. Wo’i moorim himbiriqqe’oolla” yamoolla. Seemmo’o, “Ku wo’i shuurii himbiriqqe’immii eese baddisaa shoollaa” yito’oo.

Wachchimmina eddechcha sheelaxxameena hundim illi ille moo'qqamukko. Seemmo'o, "Ana'e kaballa waachchoommoyyo" yito'aare; Leero'o, "Hii ka foondiraamo wodde kaba huxe'litte. Angichcho amadoomo waare" yito'o. La'mangi, "Kaballa ku shuuroo daajji wo'i eesem jorisa baddisoolla" yukko.

Dimbaabe, "Hundim kaballa waachchimma badditakko'oka labbakamullaa" yito'o. Landab, "An mah waaruta'nem waachchoo'n maroommoyyoo" yukko. Buufo'o, "Ka woshshanne hundim matifir sawwite amandonaa" yito'o. Oosim matifir sawwite amadameena wixxamukko.

Buufo'o sawwite eebbo'isame awwonsitona beyyukko. Buufo'o, "Neese keyye waallummok waachchimminatte. Ihukkaarem

kolli waachchinenayyo yoolla. Eebikkina ka woshshanne atoorallaa qoondona” yito’o.

Danto’o, “Ku mat fira yitakkam sawwit makkoo bee’ane. Wo’i malaayyee annichchi ixxi waachchimmi xanatoo gammataa urimma te’im waachchimmaa” yita’a sawwite hincaa’lo’o. Hundim baddukkokii afuurona iggukkokii waachchonaa yoo sawwitenne shiinnaatamukko. Uulli maaro balli daba’laakko. Waachcheena maru oos lam sawwite amadaakko. Waachchoo keen eddechcha sheelaxxaan wo’onne aageena gudaakko.

Oos waachchukkuuyyi

Waachcheena guduken kin bee'i danaam
haraar beyinne wo'onne luqqamukko.
Aad xurqummamaa bulluqamukkuuyyi
chabbamukkuuyyi lelimmanne aagamuko.
Eelliinchi qacukkuuyyi uilli maaro'ukkuuyyi
maraakko. Baddukeen waachchoo kee'n,
chabbima moo'amaa nashaaxamaa
waachchimmanne aagamukko. Danto'aam
lugisa waachchamoohaare mishisookko.

La'mangaam hambuq bucuqoo'is liiransookko.
Kaballa hore'em waachcheenayyoo yito'i
Seemmo'o e'idiinse ka idonne muttamis
maalala. Ka foondiraamoo yito'i Leero'o,
Seemmo'o affeena xanto'oyyo. Dimbaabe
sanee maccee maxxaallluwwinne ifiissa'a
xuqurummitamis maalala.

Uulli maaro'ukkuuyyi maraakko. Waachchina
marukki oosi bikkina abaroos qulqulaa
godab buc buc ihoname nafaranne
firamaa egeramoolla. Waachchimmina
marukki oos waaramoohaare ixxuwwi
abaroos hundim biiranne egeramukkisa
moo'amukko. Hiimsamu bikkina tuuramaa
urato xa'mamukko. Abaroosim nafarannem
suunqamamaa liirammatinne min minem
aagamukko. Waachchimmina maramu
oos ixxuwwi hoshshi bikkina iriipoorta

abaroosina hincaa'amukko. Daajje
waachchakam beyyo la'oo bee manni
waachchim danaamoyyo. Kinii naachchii
hawwodeena xanookko.

Ee waachchimmina maramukki beyyonne
fokkottamaa hiddibbaa'amaa agamu daajji
wo'i kolbammi ihubikkina sas ooso hiimom
aadit xinno'o ganukkuuyyi gassukko.

Hegeeqli mannina kurakko'aare waaraa ka
aadixxi bikkina atooraramukko. Ka aadit
amadu oosooma hallaqanne iyyakka'a akii'm
mine massakko'o. Akii'm mine afisakko'i
xissaan oosika lob shuma saarayyakka'a
koleer ihukkisa la'akko'o.

Jabbaano akkamimma

Xissu oosooma iinsiisakka'a qaraare
uwwimma asheerakko'o. Ee maqire
hosukki kee'nekame lob shuma massakka'a
laaboraatoore'enne saarayyakko'aare koleer
siidamukko.

Koleer tare'amoohane. Koleer shu'm
orachcho amadakko'i anginne tafakko'i
luwwi hundinnem matiinse matonne
higamookko. Akiim ka aadixxi jabbaaniinse
hinkid amaduda'e naqaasha siiddo'ookko.
Daajji wo'o agamukkisa kurammaakko.
Maqire agukki oos hundam aadit
amadaakko. Hundam iinse'amona issakko'o.
Akii'm mine qaraare siixxamaa lehoomiinse
gatamaakko.

Koleer amadukki ooso akkamakku'uuyyem
ee oos hegeeqli manna wixxa'a'akka'a
ku jabbi tare'amoohaannoomaa hinkid
hoo'lamakkamda'ee losisamukko.

Ee kolbamu daajje agoo manni aadit
amadaada'e moo'immina akiim maramukko.
Dut manni ka kolbamu wo'o agaa koleerinne
amadamukkisa la'ukkoyyo. Suuminnee

tefinnee lamininem aadit wo'isa xininaa'oolla.
Akiim muggaa qabale'e gasso weeshaa
qaqqisonne daasa kaasakkona kurukko.
Qabale'i gassi daasa kaasisaa akkamimma
asheerakko'o

Kolee'l jabbi amadu ooso akii'm mine
massu manni kolee'l jabbiinse ege'lakkamisa
losisukkoka hegeeqli mannine kuramukko.
Neese boombiinse wo'o angoombee manni
hawwodamaammo.

Mat lommanchi ki'akka'a, "Iina hawwisukkok
akii'm mine massitakko oos hinkid ihamuda'e
kullehee" yakko'o. Xissito'i landichchi ama
ki'akka'a, "Waa'i galata kaba aadit kore
uwwaakko. Uwwi uullaakko" yakko'o. Akiim
waaroo'isa egeru manni akiim dasubikkina
qabale'i gasso xa'mamukko. Qabale'i gassi,
"hoffotam egellona" yukko.

Aggi wo'o gudisimma

Ee lambe'ennem akiim afamukko. Akiim
“Dummichcha sah yi’lehe!” yamaa
barcumanne gaffamukko.

Ee lasage, “ku an kodd'a'anne amadummi
wo'i hufaa'akka'a siggisakko'oohane
yaa moo'isukko. Ki'nuwwi daajji wo'o
hufaa'lakka'a siggissakka'a agginaa mi'n
baxinaa awwaaxxitakkota'n ku koleer

amadeena xanam hee'ukkoyyo" yukko.
Ameebii taayfoodimii amadeena xanooyyo.
Lob shuma afakko'i beyyi hundannem
shume'immi wo'o kolbeena xanookko. Ee
bikkina annannichchim hegeegonne bare
hinaa haqqa dufdufaa'aa afo'o gatisaa
shume'immi awwaadookko. Lob shuma
afakko'i beyyonne afuurakko laseense
xeen ga'noohaare diris aanshaa daadoo
wo'onne hamaarookko. Ook annanni annanni
godabiinse firu jabbo amadaakkoohan iheena
xanookko.

Kaka diris wo'onne edoohaare wo'i
kolbameena xanookko. Kolbamu wo'inne
waaroo jabbuinse ega'limmi xansiisookko.
Daajjiinse, qoqqobiinsee bariinsee
siidakkam wo'o hufaa'akka'a awwaaxximmi
danaamo. Hufaa'akko wo'o muccur

mu'utanne dabarakka'a siggisakka'a agimmi
fayya'oomina hara'mookko.

Shu'm mi'niinse firakkamaare muccur
wo'innee saamuninnee anga aanshaqqimmi
hasisokko. Hurbaat itakkeena anga
saamuninnee muccur wo'innee aanshaqqimmi
hasisookko. Anga aanshaqqinoommok
hurbaata inteenaa shu'm miniinse
filloomaarettee xale'i ihoo'n anginne
biiree'n oddomachcho haa'lineenaa mat mat
shufur luwwam nakkineenaa xannoommi
bikkinatteme.

Shu'm mi'n ba'lek afo'i ifiisamoobeelas
tikaayyi fikkaannaa mu'utaa ichchi hurbaataa
kolbeena xanookko. Eebikkina, shu'm mine
muccurooma egerimma urimmi danaamoyyo.

Ta'mamimma

Manni dangonne xissoohaare malaayyi
hooga qacoobikkina te'im tiiro huusheena
xanoobikkina tamimmi hasisookko. Kolli
manni odim akii'm mine mareena diinate
hoogaa jabbi hawwodo'isa huushaa leheena
iinse'aa caawwookko. Lachcha hoonginne
fayye'oommoo yukkuuyyem foor higeena
xanookko.

Eehannina hegeeqlii manni qarii
malaayyinnee diinatinnee hara'mamimmi
erane. Ki'nuwwi koleer amadu manna akii'm
mine qaqqisonne iyyitakka'a afissakkobeeta'n
uwwinnee aaditinnee lehamam hee'amukko.

Daajjiinsem ihukko mulli beyyiinse
siidamoo wo'o hufaa'amaa siggisamoo'n
agamoobee'isa hide'amaakko. Shu'm mine
hinameena murte'amaakko. Ta'mamimmi
koleer amadu oosika foore gatisukkisa
moo'amaa murte'e qoxxixxameena
atooraramoolla.

Ka eroomma issukki akiima lommanni,
“Niikka ooso gatisakko'ookko. Ki'ne
hawwi balla baraara fillehe,” yamaa
maasse'amukko. Ee lasage, qabale'i
gassi hooshsho'o itisaa agisaa galaxxa
gegeesukko.

Qanannaaxxi Lasaqqi Xa'michchuwwa

I. Hanaan qananaa'lit qanannaato shooto'i issitaa weroon yoo xa'michchuwwina dabachcha uwwe.

1. Ka kitabanne inqalo amadamukkok ayyayyette?
2. Waachcheena maru ooso majabbi amadukko?
3. Xaliil wo'i kolbamubee'eka labissoo?
4. Aaditinnee uwwinnee u'namisoo jabbi hundim koleer iheena xanoo?

II. Kaniinse weroon yoo sagalluwina shiinnaatamoo sagalluwwa uwwe.

1. aadite
2. uwwa

- 3. sibaasoolla
- 5. hordoofirmma
- 4. lenqi lenqi

III. Ka woroon yoo keenina gereero'i
sagalluwwa uwwe.

- 1. la'amancha
- 2. malaayyi qacimma
- 3. lob shuma
- 4. hiddibbaa'ukko
- 5. nashaaxukko

